

Айталима
АДАМОВА

БАРЫСТААХ САЛАА ОНГОРУОХХА СӨП ДУО?

Ким барыта дылыратынан атын сиргэ, үлэбэ да сырыттар, төрөөбүт түөлбөтүн туһутар ыалдьар. Дьоно-сэргэтэ этэннэ олоромоллорун иһиттэбинэ, дууһата уоскуйар, дьон икки ардыларыгар сахалыы сытыары-сымнаас сыһыан дойдутутар баар буолуутутар кини эмиз кыттыгастаах күрдүк саванар.

Бу аан дойдуну аймаан эрэр финансовай, экономической кризис Сахабыт сириг тыатын сириг олохтоохторун олохторугар охсуутун сыьнатар, олоьу-дьаһаьы олус айгыраппат туьуттан биьиги, чурапчылар, туьу оностуохпутун сөбуй?

Үгс санаа атгатайны-
та баар буулго даганы,
блр сүүн санаа баар
буолара булгуччулаах Ол - са-
нааны түүхэрийн таһаарбэка,
баар сүеһүр-аны арылалпат
туһулар ылсан үлэжэһин

Тыя сирин экономический кризис охсуутуттан ынах сүөһүнү, сыгыны арытпааха тутта сатааһын араааччылыа. Бэйэбинигитан уюна айыллартан ураты кэм даҕаны быһыһырга турунара саарбах. Быков суруналыыс этэринин, атыыр орус-тан үүт кэлэрин кэтэспиккэ ыһараларх. Дьинэ, кризис охсуута олоххо улаханын үрдүгүн улуу экономистар оһу олоххо баар буолбут алҕастары, сыһалары, оһу мунһууллубут сыһыбыу ыраастыыр механизм дьин ааттыыллар. Кризистэн сатабыллаахтык тахсыы – бу сайдыы сана сүөһүн булуһуу буолуохтаах.

Дымаг, үүдээс бөриллэр суб-
сидианы, аланар суума иһэнэ-
ыаллар бадаларынан ынах
тоботутэр эбэтэр үүтү туттаран
ылаалларын олохтообут буоллар,
кризис кэмигэр биир саамай
туһалаах, ыал аахсар дохуотун
өссө улаатыннарар механизм
буолуохтаага кыайан олоххо кыр-
бата.

Бу сана үүмүт сылга бийиги, чуратчылар, иэи сору-гу турупунан быһаарарбыт, үлэлиирбит наада.

Бастакытанан, "Ыраас үүт" бырайыагы олоххо киллэрин. Бу бырайыагы саас улуус саҥа аһалтатыгар өнөрөн биэрбисим. Билинни түрүгүнэн үүт туттарытыгар биер нэһилэтигэр 17,5 солк. субсидия баар. Аастыт сыт ахсыныы ыһа 12 күнүттөн Российскай Федерация 88 №-дээх "Технический регламент на молоко и молочную продукцию" диян спкуона олоххо өйөрдү. Сокуон үүт уонна үүттэн дойдулар аһыыр астар 102 дөрүгүнэрин өнөрүүтэ, астыырга уулхай уонна кытаанах бырайыактара, бу астарга баар буу-уохтаах физико-химическай, микробиологическай өрдөбүлүгэр сөп түбүбэр эгизир сөптөөх ахсааннара баар дойдуларын ирдияр. Бу регла-мэни киллэрин нэһилэниһэ до-уобуйатын атым дойдулартан иһи дорусбуяатыгар буортуну салыан сөптөөх үрүм астары тааһынтан араҥаччылыыр. Эн дойду сайыллыах сүддэ-

ыстыбаларыгар бороһуоктан
роһуллар үүтү. үүт астары ас
һыһытынан аһаабаттар,
ыннору ас астаһыныгар
таналлар. Үүттэн бороһуок
горорго, антон төттөрү үүт
горорго олус үрдүк температу-
ра туттуллар буолан, сорох эт-
тэр киһи доруобуйатыгар бу-
отуну аһалар эттиктэргэ кубу-
уйаллар. Ол иһин регламентта
ороһуоктан ороһуллар үүтү
үт диэн өйдөбүлгэ кыһлэссөмүз
һэргэ аналлаах убаҕас диэн
руудлар. Көстөрү курдук, 88
-дээх сокуон олохтонуута
иһи хандык баһарар хотонтго

илийбэтинэн ыах туттарар үүһүт стандартка эппиэтэбэт буолан тосзакуткаа тутары тохтоуохтара. Билингвистэ Россия ити сокуонун Саха сиригэр тебэ өр тохтоо сатааһыннара кыаллара билилбэт. Ойгон сокуон олоххо киирэрэ чуолкай.

Бийиги улууспут үүтү туттаран сыга субсидиялы 150 мөл. солкубайлы аахсар Оччотутар 10 тыһыынча ыанар ынах үүтүн халла тынабыт?

Союкон олохтоонуута биир өттүнэн нэһилиэнньэ олоһор оксуута олус улахан. Иккис өттүнэн нэһилиэнньэ доруобуйатыгар айылгытатынан сымдыар үүт астар олус туһалаахтарын, наадалаахтарын чуолкайдык олохтоото. Билин сорулутт сокуон бу өттүн туһанан нэһилиэнньэ аахсар дохуотун арыяппат, өссө улаатыннарар өттүн булан үлэлиэхтээхпит. Ол билиэхэ "ыраас үүт" бырайыагы олохтоһун буюуора.

Аялгүз сүл ахсынны ый 1 күнүгэр Чурапчыга бааһынайдар мунһахтарын ыалтыгыт. Оно үгүс нэһиликтэр баһылыктара кыттылыны ылбатахтара "Ыраас үүт" бэрайыагы дүүһүлэстипит. Билин улууска айылгытынан сылдыар үүт уонна үүт астары (цельномолочная продукция) сыла 2500 тоннага оҕоруутун, астааһынын уонна батарыатын ситистэптинэ үүтүнүн дьарыктаньы барыстаах буолуута хаачыыллар. Ыраас үүт аны 1-2 сылынан рынокка килэтэ 50-60 солкуобайга атыһыаньа. Билин баара эрэ 2500 тонна ыраас үүтү, үүт аны атыһааһынтан билигин үүт туттаран ылар субсидиябыт саа үбү таһыттан килэриэхпит.

“Бүрээс үүт” быраймак ис хоёосно тугуй? “Чурагчы” кооператив 2006 сыллаахха 1370 тонна айылгыатынан сылдыар үүтү уонна үүт астары (цельномолочная продукция) кимилэтин 11,76 солкуобайга туруоран тас-тан 15,9мэл солкуобайы киллэрбитэ, онтон арыы осорон атыылааһын үүтүтөр таһаардахха кимилэтэ 5 солкуобайга тэннээр.

Бырайыак сымлынан усина сорутунан аны 1-2 сылынан регламент ирдэбиллэригэр эппиктиир ыраас, сойгуллубут үгүтү оңорон, астаан, суулаан атыылан кыялэтин 50-60 солкубайга тиздирди буолар. 2500 тонна ыраас үгүтү оңорууну хайдах ситиһибиз? Бу сорук 2-3 сылынан сэттисиллэр ичэ-ахтаах:

а). Сайбылгатааныны, ыраас үүтү пакеттааныны онорор арыны сыматарын тастарыгар кытта ыттан, сылтата сайбылгартан 1000 тонна ыраас үүтү ылыны тэрийбис.

б) Бланар ынааха анализлаах кыра комплекстары тутууну талгы ытыгы. Сыллата 300-400 тонна ыраас үүтү оноруу.

в) Улуууска 20 ыанарынахтан
элбэх ынахтаах 49 бааһынай ба-
р. Үүт барыстааһын аахсан ыан-
ар ынах ахаанын элбэтиг ба-
ынахтааһын учуоттаан бу сыл-
ларга 35 бааһынай ыаһыны эле-
стродойсканан ыырын ситиһин.

Ити кырата 1400-1500 тонна
ыраас ууту ылысны хааччылыа.

Мунныхха 20-25 ыанар ынахха анализлах уһун болдоххо айгыраабакка турар, үүт маһынын эрэ механизациялыырга анализлах хотон бырайыалын сөгүртүрүрүт улууэ салалтатын кытта субэһэлһиллэбэтэ. Хотону тугуу олохтоох маһынан барыахтаах, тугууу ыһтар сыалтан "Утуэ дымала" тугууларын 1-3 сыһа хотон тугууугулар туһаайары туруорсубуттара.

Бу "Ыраас үүт" быраймак ылыстахха олоххо кирииттэ олус ыарахана суох. Үүтүнэн дьарыктанар баһынайдар ыраас, сойутуллубут үүтү туттаралларын ийин субсидияны таһынан кооператив 15-20 солкубайга киилэттин тутар баһыяныһата баар буолар. Үүтүнэн дьарыктаныы барыстах салаара тахсар кыахтанар Кооператив, билин турар, ыраас, сойутуллубут үүтү туттарар фермердэргэ тутуу квотата хааччаа суох буолуутун олохтуур, үүтүни идэттэбин туран дьарыктаныы ыал ылар дохуотун 2-2,2 төгүл улаатыннарыы мэккитэтири.

дээрх бичлэгээр бичээс үүтү пакет-
таахны, холобур, Хайахсыг-
таары арыс сүагаркинөөн Чак-
кыртан, Хадаартан афалыхха
сөп. Эмиз үүтү пакеттыр обо-
родованиены элбэх ынахтаах
Сылангса кининнэн үлэлэтни
кыаллын сөп. Бу учаастактар-
даары арыс сүахтара күһүнгү,
кыһынны, сааскы тутуулар
үүтүгэрин тонторон, ыраах рынук-
тарга тахсаллара эмиз кыаллы-
ан сөп. Улууска ыраас үүтү
огторуу сыллата албин турарын
хаачкыяр үлэ тохтообокко ба-
рыахтаах.

Икхийнэн, эт онгохуута. Россия рынокта кириэрттэн сыана ордук уматыкка, электроуонка, газка хонтуроула суох ыарааһыннара промышленноска, тутуута, өгсөнү онорууга хас да төсүл ыарыы турууларыгар тирээртэ. Онтон техникара уонна технологията олохтурбут бөдөөг коллективнай хаһаайыстыбаларынан сайдыыт тыа хаһаайыстыбата ыһыллан, бытарыйан, онгорор бородууксуяата кытчан, хаачыстыбата мөлтөөн судаарыстыбаттан улахан көмөнү ылбат буолан, атын дөйдулар бородууксуяаларын кытары күрэхтэхэр балаһыанньалара суоһунан, сыаналара олус түспүтэ. Россия сана олорун булуан атын дөйдулартан кириэр аһы-үөлү аччатар, доруоһуулар туһалаах олохтоох аһы-үөлү элбэтэр политиканы олохтоом эрэр. Баар сүөһүнү-аһы аччаппат үлэни ыытты эрэ тыа сириг олохтоохторун бу кризистэн олус улахан охсууну өгөрбөккө таһаарар кыахтаах диэбиһипт. Ылал дохуотун аччаппакка өссө улаатыннаарар ханнык суолунууһун олохтоохка сөбүөй?

Ити сүүлү көрдөөлүнгөз
Сага олох хаһыанга ыам ыйан
20 күнүтэр "Тыя ыала, толкуй-
даа, диген мин ыстатыйам тах-
ыбыта. Онно үүт астарга стан-

дарт киордээнэ үүсээчлэр субсидиябыгыттан ыгыспытын солторбут туһунан суруллубута. Итинтэн тахсар суол бааһымынан үүсээч бэриллэр субсидияны ынахтаах ыалга талларан туһаныыны эптитим. Ким ынах төбөгүтэр 12 тыһыынчага ылан баран үүтүн бэйэтэ бос бөлүр, үүтүн туттардагына да субсидия харчытын ылат, ким үүтү туттаран субсидиятын ылын диян. Бу бырайыагы тыа ыала олус сэргээбитэ. Сылантарга от ыйытар, үүт күүсээч ыанар кэмилэр, биридэн ыалынан кэрбизин илэи баттаппытара ыанар ылах 40% төбөгүтэр ыларга субүлэспитэрэ. Олтон Уһаа Бүлүүтэ Нам изиһилээч сурутууну күһүн ыспыттарыгар бириднэлээн ыалга, бааһынайдарга баар ынахтан 78 % төбөгүтэр ыларын ордорбуттара.

Балаахсар дохуота кырата 2 төгүл улаатыан соң. Субсидияны төбөтүтэр ылан баран үүтүтөрүн олохтоох арыы сыагар дуоҕабар быһыылынан астаан ылыахтарын соң. Онтон хара үүтүтэр сайын устата сибианнаа өртүн минтэхтөрүн, эөөс аһан ыһаайдэрин төлөһүтүөхтөрүн эмээ соң. Уһаа Бүлүү шиекомбинатын директора К.Алексеев субсидията суох туттарыылар үүтү 20 %-на астааһыны иккэ өттүтэр барыстааһынан ааһар. Бу нөһүлүһүнээ үтүс аһара сөбүлүүр бырайыагы өссө төгүл туруурсуу наадата күүстөр.

Тыя хаһаайыстыбатын министерствота ыччат сүөһүнү дуогабардаһан уотан туттардахха туттарбыт сүөһү тоботутэр 4 тыһыынчаны уотууга комбикорму тутталларыгар төлүүр. Бииһи улууспутутар сылтаа 2000 ныйраһи атыылаһан, биһр кыһын кыстатан күһүнүн уотан туттарыһыны тэрийиһэт оһоһуутун лапта улаатыннарар, ону ааһан сүөһүнү биһр сыл эрдэ туттууттан сыллаах көрүү, аһатыһы ороскуота сабыллар. Боростуойдук быһаардахха, биһр көрөөччүтэ 50 ныйраһи атыылаһарыгар харчы берилтэр, иһи кыстатан баран күһүн уотан туттаран дохуот оһоһтор. Уотуун табан тэрийдэххэ бу улаһтор иһиһэхэ барыска тириэрдэр. Бөһүөлэктэн ыраах сирг баһылаһыһын таһыһан улууска 40 үлэ саһа мээстэтэ таһар.

Күһүнүгү быайынайдар мун-
нахтарыгар ыччат сүөһүнү уо-
тууга аналлаах 50 уонна 100 бо-
роон турар үлэһиргэ түпсэргэ
хотон бырайыагынан улуус
дьаһалтата ыһынан онорторор.
Бырайыак тутууга сметалаах
буолуохтаах. Сатанарына ми-
нистерство хайа эрэ өттүн
үбүлүүн соң. Виленингтэн тол-
куйдаан эт онгоһуутунан дьа-
рыктанар учаастактары быһа-
ран үлэни сагалыы турулуох-
таах, кэлэн эт боруода, холобур
"казахская белоголовая" боруода
окустар сизмэлэринин сизмэлэ-
тэн эт онгоһуутун лаппа улаа-
тыннарыахха соң.

Тух түүмрүүхэ калиэххэ себүй? Билиги да ба-
лаһианнабыгытар са-
таан ылсан үлэлзэтэххэ, эт
оноһуутун барыстаах салааја
тириэрдизэххэ сеп.

Эг оношуутун барьктаах са-
лаатынан, биллэн турар, сылгы-
ны элбэтин буолар.
Өрөспүүбүлүктөр сылгы ишти-
тигэр сөптөөх дьаһаллар ылым-
ла тураллар. 2009 сыл тохсунньу

ий 1 кунундот барылган отчу-
отунан сылгы ажсаана 148251
тебөр тийдэ, ити аастыт сыл-
даар 14040 тебонот элбэх. Саа-
май элбэх сылгы Чурагчы
улуунулар - 14162 баар. Мөңгө-
Ханаласка - 11384, Ханаласка -
11377, Сунтаарга - 10758, Ньур-
бага - 10008.

Россия биллэтин сылтаа племенной биз төбөтүгэр 8 тыһ. солж.субсидия бизэр. Динга, олохтоох сылгы – бу билиги ай-ытрабыгытар үөскөбөт олохтоох саха боруода сылтаа. 50 бизтэн элбөх бизэлэх бааһынайдар, 100 бизтэн элбөх бизэлэх кооперативтар сылтаарын учуотун туспаран племенной сылгыг таһаарарга ылан үлэниэхтэрин наада. Бу ымыхтаах үлэни ытыыга улахан хаһаайыстыбалаах бааһынайдар, кооперативтар кыттыһан племенной учуоту ытар специалистары көрүнэллэрэ наадатын бааһынайдар мунньахтарыгар быһаарсан турабыт. Үлэни утатылпааса ытыы ээһинилэр.

Улусна сылгы ахсаанын элбэтти биір төһүү буолар хайысхатынан сылгыга производствнай кооперативтары тэрийи буолуоҕа. Атын сирдэр холобурдарыгар түрдөххө, акционернай обществолар балар сокуоннарыгар бааларынан, производствнай кооператив акционердар тэрийгэлэр, кооператив тэрийиини төрдө – акция. Холобур, кооперативка бэриллибэт биір биз – биір акция, кини быһыллыбыт сыаната. Кыттыыһыттар бырааптара, юни сылгыга кырдыбыт, элбөт, сыллата төрүүр буолуохтааҕа махталланар. Сыл түмүтүнэн дохуотун аахсар.

Производственный кооператив барыстаахтык үлэлиэргэ интэриэстээх, оюн сылты ахсаана албааһыннор, туһата суох олүүгүн таһаарбакка, төрүүх быйыллыкта элэи турарыгар интэриэстээх. Кооперативы тэрийи ордук аһууах биилээх, кырдара, кыахыт мал сылтытын элэтиэр төһүү буолар.

Экономикчскай, финансовай кризис төһө даданы дьон олорор олорор охсуулаарынын, тыһынаах киһи син-биир күннэгэ аһыан наада. Ол оннутар таһнар таһнаста, араас техникага баҕарар баҕатыгар проскуотун сарбыһыада. Сатаан дьаһаннаахха бийиги тыһыт сирин дьонно ер охсон аахсар докуотарын улаатыннаарар суолу-иһи булан улааттахтара.

Бу сыяларга кылыз эт 300-500
солкубайга тийиэ атыыланар
сыаната урдүүрүгэр сөптөөх
иэнэ рывак күннэтэ тахса турар
балаһынаньыата Саха сиритэр ба-
ар.

Сылыганы үөрдөөн юмтии Россия национальнай бырайыагар киллэриллибитинэн нэһилиэк-төр тэҥиччи сытар улаастакта-рыгар тэҥэхтөөн сылыг мэтчи-рэнэр киирэр сирдэри — күөлүр кыгылыларын, тыалар быыста-рыгар баар ырааһыалары, үрөхтөр, үрүйэлэр талахтаах, бадараннаах сирдэрин киил-лөрүн туран нэһилиэккэ уопсай мууна-адынан бу сирдэр нэһили-эк бас билэр сирдэрэ буолаллар диин уураах ылыһаахха наада. Ити сокуонунан бобуллубат.

А. ШАДРИН

Кэпсиэхпин бабарабын

Галина ПОЛУСКИНА

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Убаастыг коллегабытын, Чурапчы улуустың гимназиятын түйгүн категориялаах математика учууталын **НАУМОВА Марфа Семеновна** "Учууталлар учууталлара" эгэһинан наһарадаламмыкынан итиитик, истинник ис сүрээтэн эбэрдэлиибит!

Баһарабыт эйиэхэ күн сиригэр баар бары үчүгэйи, оболорун, кэргэниг сылаас тапталларынан кынаттанан мэлдьи чэгиэн-чэбдик сырыт дээн алгыспытын аныгыбыт.

Эбэрдэни кытта улуустаабы гимназия профкома, педколлектива.

Күндү оҕобутун, эдьиийбитин, балтыбытын **Варвара Спартаковна ХРИСТОФОРОВНА** үбүлүүйдээх күнүгүн истин-иһирэх эбэрдэбитин тиздэбит!

Уруу-хаан дьонун уруйунан уһун үйэлэн, Аймах-билэ дьонун

айхалынан алгыстаах олохтон, Үөлээннээхтэрин үтүөтүнэн

үөрэ-көтө сырыт, Дөбөттөрүн дөбүһүлүн дьоллоох буол, Биһир идэлээхтэрин истин

сыһыаннарынан эрэллээх буол! Кэргэниг, оболорун сылаас тапталларыгар

уйдаран уһун үйгүлаах олохтон, Салгыбат саргылаах саастан

сахалыг айхал-мичил! Ураанхайды уруй-туску буолуохтун!

Эбэрдэни кытта ийэн, абаң, Саккырытан, Дьоккускайтан, Чыаппараттан, Чурапчыттан биһирэ төрөөбүттэриг уонна кинилэр дьиз кэргэптэрэ.

Күндү биһирэ үөрэммит дьүөгэбигиз, Чурапчы улууһунаабы Пенсией Фонда начальнигар **ХРИСТОФОРОВА Варвара Спартаковна** үбүлүүгүнэн эбэрдэбитин тиздэбит!

Бар дьон махтала эйиэхэ ананнын, үгүс киһи үтүө санаата эйиэхэ тийиэхтин, алаһа дьизээр дьол-сарау өрүү сандара тыгыахтын. Алгыспыт үтүөтэ, санаабыт саргыта эйиэхэ тийиэхтин!

Биһирэ үөрэммит дөбөттөрүн.

Убаастабыллаах коллегабытын, Чурапчы улууһун Пенсией Фонда управлениетын начальнигын, **Варвара Спартаковна ХРИСТОФОРОВНА** кэрэ-бэлэ үбүлүүгүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Билиигин-көрүүгүн, дьобургуун ууран, үтүө суобастаахтык үлэли сылдьаргынан кизитуттабыт. Баһарабыт күн сиригэр баар бары үтүөнү, кэрэни, сырдыгы. Ийиэхсит энэрдэстин, Айыһытын аргыстаһа сырыттын. Эн дьизээр дьол-сарау түмүстүн оболорун, донун ити тапталлара, сылаас мичээрдэрэ олоххун сырдаттын, үөрүүгүт үксээтин!

Улуустаабы Пенсией Фонда управлениетын коллектива.

БИЛДЭРИИ

Үлээбэт "Пионер" краны эбэтэр чаастарынан атылаһын. Тел: 41-172.

1999 сыллаах үчүтэй туруктаах УАЗ-люкс массыына атылаһанар. Билсэр тел: 42-723.

"Байанай" маһаһын "Сахабул" табаарын, этэрбэһин, бөргөһалэрин үс ый устата аһардаан биһэр. Ирдээр докумуоннар: паспорт куютуһата, хаһнас ыспыраһата.

Маһаһын үлэһинир биһирэмтэ: 10 ч. кизһэ 19 ч. дьэрэ. Калып, сыһыан, атылаһаһын!

Убаһа этин атылаһаһын (полутуһа). Билсэр тел: 43-166, 8914-289-40-66.

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ.
Редактор - директор: солбуйааччы, сурук уонна культура отдела - Г.И. ПОЛУСКИНА.
Эксперттэр секретарь, быраап отдела - О.В. ЖИРКОВА.
Политика, экономика, спорт, тыа хаһаайсылыктын отдела - А.М. СЛЕПЦОВ.
Үөрөх, доруобуйа харыстабылын отдела - А.М. АДАМОВА.
Ычат, оҕо-аймах отдела - Н.Н. ГАВРИЛЬЕВА.
Верстальщик - Э.И. ХОМУС.
Корректор - В.Н. ПЕТРОВА.
Бачээтэаччы - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

"Сана олох" редакционнай-издательской холбоһук Г.У. Офсетнай бачээт. Сахаһын № 10. Тираж 2300. 28.01.2009 с. бачээккэ бэрилиннэ. Хаһыат нэдиэлээх үстэ: отуарунньукка, чэппиэрэ уонна суббота тахсар. Индекс: 54907.

Убаастабыллаах Чурапчы улууһун олохтоохторо!

Чурапчытаабы Энергосбыт учаастага сана 2009 сыла үлэтигэр кыра уларыһалардаах. Ол курдук, бастатан туран, социальнай харалта управлениетын нөүкө чэппитинэн туһанааччылар уругуттарын кинигэтигэр ыһоватынан чэппитилэрин суруйтараллара тохтоото. Онон, убаастабыллаах чэппитинэн туһанааччылар, бу сылтан саалаан уоксугут төлөбүрүн ый айы почтара төлүүтүгү.

Ийиһинэн, бытовое сектор (чааһынай ыаллар) уоттарын төлөбүрүн барытын компьютерга кылэриэхтээхтэр. Ол иһин Энергосбыт контролердарынан сана дьыл иһинэ хас бирдир ыалларынан инвентаризация ыһтылыһа. Бастабы квартал устата инвентаризация түмүгүнэн чуолкайданмыт кистээхтэри араарыа, кистэрин төлөтүгү үлэлэрэ ыһтылаллара быһаанналар. Ол иһинтэн биһиги контролердарбыт үлэ чааһынан эрэ буолбакка, кэргэни хойукадэри, сороһор түүгүн рейдэлэргэ сылдьахтара. Энергосбыт учаастагынан сүрүн эбэһинэһэ кэлбит уот харчытын тоһору хомуйан, өрөмүөн үлэтэ кэмизтэ тоһору барынан мөһүннээһин буолар.

Туттубут уоту төлөөбөт, быһаһы холбоһор дьон биһиги эрэ компаниябыллар куһаҕаны өгөрбөккө, ый айы үчүгэйдик төлөөн олорор дьонго амара мэлдьи ыһараллар. Ол курдук, ким эрэ уоран сварка дуу, ТЭН дуу холбоһоһуна, атыһаһа ыаллар уоттара билэ милтүүр эбэтэр төрүт да баран хаһыан сөп. 2008 сыл түмүгүнэн барыла 134 уоту уоран туттуута акта оһуһулуна, олгон 120-тэ төлөннэ. 49 актыны суут нөүгө ирдэтибит.

Бары улуус олохтоохторо! Үүмүт сана сыла туттубут уоттук харчытын бары кэмизтэ төлөөн, уотунан хааччылыһабыт эрэллээх буоларын туһутар кыһалтыһар.

Чурапчытаабы Энергосбыт учаастага.

МАХТАНАБЫТ

Тапталлаах аҕабыт, эһээбит, убайыт, быраап-пыт **ПОТАПОВ Семен Афанасьевич** тахсунуу 14 күнүгэр ыарахан ыарымттан күн сириттэн сүтэрбит аһылаах күнэрибитигэр кутурбаныгарын тиздэбит, өйбүл буолбут, бары өлүгүнэн көмөлөспүт, тизэх суолугар атаарсыбыт дьоммутугар махтанабыт. Ол курдук, табаарыстарыгар **Потапов Григорий Степанович**, **Паномарев Алексей Николаевич**, **Собокин Петр Иванович**, **Лонгинов Петр Данилович**, **И.Г. Сорокоумов**, **М.М. Анемподистов**, **А.В. Чепалов**, **А.Н. Барашков**, **В.В. Новгородова**, бырааттарыгар **Потаповтарга**, кини балыһа коллективтарыгар уонна ыраастан-уастан кэлбит бары аймактарытыгар улахан махталбытын тиздэбит. Баһарабыт үтүө доруобуйаны, дьоллоох олоһу.

Кэргэнэ, оболоро, сизнэ, аймактара.

Күндү кэргэниг, убайыг

МОНАСТЫРЕВ Егор Егорович

уһун ыарахан ыарымттан күн сириттэн барытын аймактарыгар, билэр дьонутар табаарыстарыгар ийиһинээрбит.

Балта, кэргэнэ, оболоро.

Одьулун нэһилиэгин кырааһа олохтоох, тыһыт, үлэ ветерана

КОНСТАНТИНОВ Дмитрий Егорович

олохтон туораабыһынан олорутар, күтүөттэригэр, кэбиһитигэр, сизнэригэр, хос сизнэригэр дьирэн кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчыттан **Гаврил, Петр Павловичтар**

Шавыттар, Мельдарааһыттан Павловичтар

Кутурбаныгарын тиздэбит. Тапталлар аҕата **Константинов Дмитрий Егорович** өлбүтүнэн кыһаһар **Барашкова Розалия Дмитриевна** Одьулуннааһы **"Күтүөт"** уһуһаан кыһаһасты.

Тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ, үлэ, тыһыт ветерана **Константинов Дмитрий Егорович** бу дьыл тохсунуу 26 күнүгэр олохтон туораабыһынан **Павлов Григорий Михайлович** уонна кини дьиз кэргэнигэр Одьулуннааһы кыһаһа коллективтар.

Күндүтүк саныыр күтүөттэрэ **Константинов Дмитрий Егорович** өлбүтүнэн олорутар, күтүөттэригэр, кэбиһитигэр, сизнэригэр, хос сизнэригэр Чурапчыттан **Сивцевтар**, **Кардашевтар** дьиз кэргэптэрэ.

Муниципальное образование

"Чурапчинский улус (район)"

РАСПОРЯЖЕНИЕ

№ 24

от 21 января 2009 г.

О проведении годового периодического технического осмотра автотранспортных средств, тракторов и прицепов к ним

Для проведения оценки технического состояния транспортного средства уточнения их численности, принадлежности и иных регистрационных данных, осуществления мероприятий по профилактике и борьбе с преступными посяательствами на транспортные средства:

1. ГИБДД (Сивцев Н.В.), инспектору гостехнадзора (Сивцев В.Н.) провести годовой технический осмотр автотранспортных средств, тракторов и прицепов согласно графику (в приложении) по всем юридическим лицам независимо от форм собственности и физических лиц.

2. Главам администраций МО наслегов, руководителем предприятий, учреждений, организаций, крестьянских хозяйств осуществлять необходимые мероприятия по подготовке транспортных средств к годовому техническому осмотру согласно установленному графику.

3. РИО "Сана олох" (Захаров А.А.) опубликовать данное распоряжение в улусной газете.

4. Контроль за исполнением настоящего распоряжения возложить на первого заместителя главы МО Лоскуна М.И.

С.ИЯКОВЛЕВ

глава муниципального образования.

ПЛАН-ГРАФИК

Проведения годового периодического технического осмотра АМТС и прицепов организаций, предприятий, учреждений и физических лиц по наследам улуса.

Наименование предприятий	Место проведения	Время
с. Арылах	с. Арылах	3 марта
с. Кыганах	с. Кыганах	4 марта
с. Сылан, уч. Тей, Баро, Улахан Кюель)	с. Сылан	5 марта
с. Чепара	с. Чепара	6 марта
с. Толон	с. Толон	10 марта
с. Мугудай	с. Мугудай	11 марта
с. Болтоно	с. Болтоно	12 марта
с. Хатылы	с. Хатылы	13 марта
с. Окулун	с. Окулун	16 марта
с. Чакыр	с. Чакыр	18 марта
с. Хайахсыг	с. Хайахсыг	19 марта
с. Хадар, уч. Уорга)	с. Хадар	20 марта
с. Дирин	с. Дирин	23 марта
с. Телей Дирин	с. Телей Дирин	25 марта
с. Мырыла	с. Мырыла	26 марта
с. Мындагай	с. Мындагай	27 марта
ПО "Марыкчан"	гараж	30 марта
Чурапчы "Острой"	гараж	31 марта
(Чурапчы "Сельтехснаб")	Сельтехснаб	1 апреля
СХПК "Чурапчы"	Алаас ПМК	2 апреля
ГУП ЖКХ	База ЖКХ	3 апреля
(ОАО "Мелиоратор")	Алаас ПМК	6 апреля
(ОАО Чурапчинская МТС)	МУП МТС	8 апреля
(Чурапчы "Дорстрой")	Дорстрой	9 апреля
(ОАО "Дороги Чурапчи")	ГУП АД	10 апреля
Энергосбыт	РЭС	15 апреля
ЦУБ	ЦУБ	16 апреля
(Упр. культуры ОПИС-29, Сахабул)	ОПИС-29	17 апреля
(УУО Редакция Гимназия)	УУО	20 апреля
(Сахателеком, Почта)	Почта	22 апреля
(Аптека, УПК Арчы, Адм. с. Чурапчы)	СП ГАИ	23 апреля
(УСХ, УКС, УПС Землем. МЧС, Экология)	СП ГАИ	24 апреля
(Сбербанк УВК Райфин ГНИ)	СП ГАИ	27 апреля
(ДОК ЧГИФКиС, ЧГИФКиС ЧРССИИ)	СП ГАИ	28 апреля
(Казначейство Лесхоз СЭС)	СП ГАИ	29 апреля
(УОВД)	СП ГАИ	30 апреля
Прокуратура, Нарсуд, Суд пристав, Ветстанция	Ветстанция	4 мая

Владельцев транспортных средств, которые не могли пройти технический осмотр на указанный срок, просим обратиться на СП ГАИ с. Чурапчы, ул. Трактовая № 2.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Сана олох" редакционнай-издательской холбоһук государственной учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуунарын туһуһууну контуруоллугур уонна регистрационна РФ бачээккэ СР региональной управлениетыгар 2003 с. бач иһин 20 күнүгэр регистрацияланмыт нүмэрэ - ПИ №19-0423.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
Телефоннарбыт: редактор - 41-332, отделлар - 41-265, 41-358.
E-mail: Osaalooh@churap.sakha.ru

Сана олох

Автор суругар этиһэр санаа редакционнай-издательской холбоһукка кэллэрин сөп түбүгэр буһуһаһа. Суруула иһиллэр чакылар кырдьахтарыгар этиһаһаһи автор тус бэйэтигэр.